

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1884. Första Kammaren. N:o 21.

Torsdagen den 27 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Anmäldes och bordlades Stats-Utskottets nedannämnda memorial:

N:o 35, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti en fråga rörande regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel;

N:o 36, med förslag till voteringsproposition med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i en till anslagen under riksstatens sjunde hufvudtitel hörande fråga; och

N:o 37, med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens fjärde hufvudtitel.

Kammaren åtskildes.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Fredagen den 28 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades protokollet för den 21 i denna månad.

Upplästes ett protokoll af följande lydelse:

1884 den 27 Mars sammanträdde Kamrarnes valmän för att anställa fyllnadsval med anledning deraf att Filosofie Doktorn Carl Herslow och Grosshandlaren Aug. Österlind afsagt sig vid innevarande riksdag dem lemnade uppdrag att vara, den förre fullmäktig i Riksbanken och den senare tredje suppleant för fullmäktige i samma bank; och befunnos, efter valförrättningarnes slut, hafva blifvit utsedde till:

Fullmäktig:

Herr Törnebladh, Henrik Ragnar, t. f. Rektor, med ..... 24 röster,
 efter lottning med Herr Lyttkens, I., hvilken jemväl erhållit 24 »

Tredje suppleant:

Herr Tottie, Henry, Grosshandlare, med ..... 24 röster,
 efter lottning med Herr Lyttkens, I., hvilken jemväl erhållit 24 »

Patric Reuterswärd.

A. G:son Bennich.

Gust. Jonsson.

Anders Persson.

Herr Grefven och Talmannen hemställde, att detta protokoll skulle läggas till handlingarna samt Riksdagens kanslideputerade genom protokollsutdrag underrättas om ifrågavarande val med anmodan att låta uppsätta och till Kamrarna ingifva förslag dels till förordnanden för de senast valda, dels till underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anmälan om dessa val, dels ock till paragraf derom i riksdagsbeslutet.

Denna hemställan bifölls.

Anmälades och bordlades:

Stats-Utskottets utlåtande N:o 15 a, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel; och

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 7, angående ifrågasatt förändrad lydelse af § 16 i Kongl. förordningen den 7 December 1883 om expeditionslösen.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Stats-Utskottets den 22 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 29, Konstitutions-Utskottets den 26 i samma månad bordlagda utlåtande N:o 4 och Stats-Utskottets sistnämnde dag bordlagda utlåtande N:o 13 b.

Föredrogs Stats-Utskottets den 26 i denna månad bordlagda memorial och utlåtande:

N:o 30, i anledning af nådig remiss med öfverlemnande af uppgift å de under år 1883 inträffade förändringar i statsverkets inkomster af för dess räkning utarrenderade kronoegendomar.

Lades till handlingarna.

N:o 31, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående eftergift af kronan tillerkänd ersättning för försummad byggnads- och odlingsskyldighet å krononybygget Lantto N:o 12 i Sattajärvi by i Norrbottens län.

Bifölls.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Stats-Utskottets den 26 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 32.

Föredrogs Stats-Utskottets den 26 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 33, i anledning af väckta motioner rörande dels afskrifning eller aflösning af grundskatterna, dels afskrifning af eller lättnader i rustnings- och roteringsbesvären.

*Uppskof med
behandlingen
af ett utlå-
tande angående
grundskatterna
m. m.*

Utlåtandet begärdes af flere ledamöter på bordet.

Friherre Klinckowström: Jag hemställer, att detta betänkande måtte, på grund af det beslut, som efter hvad jag tror, Andra Kammaren redan fattat i denna fråga, förekomma till afgörande i denna Kammare på samma tid som i Andra Kammaren.

Det är nemligen föreskrifvet i 59 § Riksdagsordningen, att betänkande, som af ständigt eller i dess ställe särskildt tillsatt Utskott afgifvits, skall i begge Kamrarna för ärendets afgörande, så vidt ske kan, samtidigt föredragas; och jag får vördsamt anhålla om upplysning, huruvida någon uppgift inkommit från Andra Kammaren om det beslut, som Andra Kammaren i fråga härom fattat.

*Uppskof med
behandlingen
af ett utlå-
tande angående
grundskatterna
m. m.
(Forts.)*

Undertecknad sekreterare tillkännagaf i anledning häraf, att beträffande den sak, hvarom fråga vore, till Kammarens kansli ej ankommit annat meddelande från Andra Kammaren än en föredragningslista för Andra Kammarens sammanträde denna dag, å hvilken lista finnes antecknad följande: »P. M. Stats-Utskottets utlåtande N:o 33 (om afskrifning eller aflösning af grundskatterna m. m.) uppföres å föredragningslistan för sammanträdet den 31 Mars främst bland 2 gånge bordlagda ärenden».

Friherre Klinckowström: Jag får då vördsamt anhålla, att detta betänkande i denna Kammare uppföres å föredragningslistan på samma sätt som skett i Andra Kammaren, på det att 59 § Riksdagsordningen måtte vinna gehör äfven i detta fall.

Friherre af Ugglas: Jag hade icke ämnat yttra mig i denna fråga, innan föredragningslistan blifvit genomgången, men då Friherre Klinckowström redan nu väckt förslag att Stats-Utskottets betänkande N:o 33 skulle företagas till behandling redan nästa Måndag, ber jag att med anledning deraf få yttra några ord.

Hvad först beträffar den omständigheten att Första Kammaren skulle vara skyldig att då företaga frågan, därför att Andra Kammaren derom fattat beslut, så kan jag icke finna detta vara någon nödvändighet, utan tror, att det står Första Kammaren fritt att bestämma hvad som Kammaren anser vara lämpligast och riktigast.

Den fråga, som afhandlas i ofvannämnda Stats-Utskottets utlåtande N:o 33, är kanske den viktigaste fråga under hela denna riksdag.

Jag hemställer då om det skulle vara rätt att företaga den till afgörande med den brådska, som nu skulle ega rum, om frågan företoges redan om Måndag. De öfriga ganska stora och viktiga betänkanden, hvilka stå på föredragningslistan till i morgon, hinna dessutom sannolikt ej afslutas förr än på Måndagen, ty nästkommande Onsdag och möjligen äfven Thursdag företagas gemensamma voteringar och sedan inträffar påskveckan.

Ifrågavarande betänkande har dessutom varit tillgängligt för Kammarens ledamöter under loppet af endast några få dagar, och jag skulle beklaga, om åt denna viktiga fråga egnades den ringa uppmärksamhet, som blefve följderna af att man, på sätt Friherre Klinckowström yrkat, påskyndade ärendets afgörande.

Såsom ett ytterligare skäl till uppskof ber jag få nämna, att, efter hvad jag tror, detta betänkande eljest svårligen skulle kunna afgöras utan återremiss till Utskottet, emedan i betänkandet synes förekomma ett misstag, som måste rättas eller förklaras, innan frågan afgöres.

Uti detta betänkande har nemligen Stats-Utskottet under Litt. B punkten 1:o) framlagt en beräkning på samtliga prestationer, som utgå från hvarje rusthåll, och angifvit värdena för dessa prestationer för de olika corpserna, såsom t. ex. vid lifregementets dragon- och husar-corps till 350 kronor, och på detta belopp föreslår Stats-Utskottet en afskrifning. Men i samma Litt. under punkten 2:o) föreslår Stats-Utskottet, att af dessa samma prestationer skola till rusthållarne efter-

skänkas ett belopp, som kan beräknas för hvarje till omkring 50 kronor; och då, såvidt man kan se, sistnämnda prestationer äro inberäknade i den förstnämnda siffran, skulle en dubbel afskrifning komma att ega rum.

Härmed må nu för öfrigt vara huru som helst, men frågan förefaller i alla fall vara alltför stor och vigtig för att afgöras utan mogen eftertanke; och jag får därför anhålla, att Kammarens ledamöter ville förena sig derom, att detta ärende måtte uppföras främst på föredragningslistan för det sista sammanträdet i första veckan efter påskhelgen.

Herr Grefven och Talmannen: Jag vill fästa uppmärksamheten derpå, att det föredragna utlåtandet blifvit af flere ledamöter begärdt på bordet och följaktligen kommer att der hvilas, samt att fördenskull diskussionen nu endast bör röra sig om tiden för ärendets företagande till behandling i Kammararen eller utlåtandets uppförande på föredragningslistan.

Friherre Barnekow: I olikhet med den siste ärade talaren anhåller jag, att denna fråga må få föredragas nästkommande Måndag. Skälet hvarför dess behandling skulle uppskjutas vore det att vi haft för kort tid att sätta oss in i densamma. Men det är icke den första gången som denna fråga ligger på Kammarens bord och kanske är det icke heller den sista.

Jag är öfvertygad om att de fleste af Kammarens ledamöter äro så inne i frågan, att, om de verkligen vilja behandla densamma, tiden som vi hafva till Måndagen skulle vara fullt tillräcklig.

Hvad angår den anmärkning, som den föregående ärade talaren gjorde emot Utskottets utlåtande, så har Herr Grefven och Talmannen upplyst oss om att det nu icke kan blifva fråga om att diskutera sjelfva förslaget, utan endast att bestämma tiden för dess behandling i Kammararen.

Vidare får jag påpeka, att enligt den redan åberopade 59 § i Riksdagsordningen skulle detta ärende, *så vidt ske kan*, behandlas samtidigt i båda Kamrarna; och då skulle det nu vara omöjligt att så skedde, därför att Första Kammararen vore så främmande för denna fråga, att Kammarens ledamöter behöfde längre tid för att sätta sig in i densamma än Andra Kammararens ledamöter.

Men då jag icke tror att så är fallet, anhåller jag få instämma i den förste talarens yrkande om ärendets uppförande till föredragning nästkommande Måndag.

Friherre von Kræmer: Jag anhåller vördsammast få fråga Herr Grefven och Talmannen huruvida, ehuru diskussionen blott skulle få röra sig om den dag, då betänkandet skall till behandling förekomma, det möjligen kan tillåtas mig att söka aflägsna de betänkligheter, som Friherre af Ugglas yttrade i afseende å riktigheten af betänkandets uppgifter.

Jag tror mig med ett par ord kunna visa, att dessa betänkligheter icke äro grundade, men jag vill det icke med fara att af Herr

*Uppskof med
behandlingen
af ett utlåtande
angående
grundskatterna
m. m.
(Forts.)*

*Uppskof med
behandlingen
af ett utlå-
tande angående
grundskatterna*

*m. m.
(Forts.)*

Talmannens klubba blifva i mitt anförande afbruten; och jag får därför hemställa, om det må tillåtas mig med några ord bemöta de uttalanden, som Friherre af Ugglas gjort om nödvändigheten af en återremiss.

Herr Grefven och Talmannen: Friherre af Ugglas har såsom motiv för sitt yrkande om uppskof med föredragningen af förevarande utlåtande bland annat anført, att deri skulle förekomma ett misstag.

Om Friherre von Kræmer kan i afseende på detta misstag anförä något, som står i förhållande till frågan om uppskof med ärendets föredragning, anser jag honom vara-oförhindrad att i sådant hänseende yttra sig; men deremot håller jag det för alldeles otjenligt att nu diskutera om sjelfva saken, misstagets inre beskaffenhet eller dylikt. Endast för så vidt berörda misstag kan stå i något förhållande till det begärda uppskofvet, anser jag således Friherre von Kræmer ega att nu uttala sig derom.

Friherre von Kræmer: Då det hufvudskäl, som Friherre af Ugglas anförde för ett uppskof, var att i Stats-Utskottets betänkande i denna fråga ett misstag skulle finnas af beskaffenhet att ovilkorligen vålla en återremiss af betänkandet, och det således icke skulle tjena till något att omedelbart företaga det till afgörande, tror jag detta af Friherre af Ugglas anförda skäl stå i sammanhang med bestämmandet af dagen för betänkandets föredragning och jag tror mig således hafva fått Herr Talmannens medgifvande att med några få ord bemöta sagde Friherre af Ugglas' anförande. Han yttrade, att i Stats-Utskottets betänkande vore uppfördt, vid det berustade kavalleriet, t. ex. för lifregementets dragoncorps 350 kronor såsom basis för 10-procent-afskrifningen af rustningsbesväret, men att deri skulle ligga en origtighet då i den följande punkten särskildt föreslås för rusthållarne befrielse från skyldigheten att hålla karlens beklädnads-, bevärnings-, remtys- och sadelmunderingspersedlar, hvilka skyldigheter Utskottet på sidan 19 sjelf värderar till 52 kronor, och att således denna siffra, 350 kronor, icke kunde läggas till grund för 10-procent-afskrifningen. Utskottet säger dock på sidan 10 i sitt betänkande, att till grund för beräkning af denna lättnad borde läggas »de af Särskilda Utskottet vid 1883 års riksdag upptagna värden å prestationerna för hvarje rusthåll eller rote, allenast med den nedsättning i värdena för rusthåll vid det berustade kavalleriet samt för rusthåll vid båtsmanshållet, om hvilken nedan förmäles.» Det är just denna afdragnings som här blifvit gjord, ty, för att vidhålla samma exempel, rustningsbesvärets hela värde vid lifregementets dragoncorps upptogs af Särskilda Utskottet vid föregående riksdag till 400 kronor och denna siffra är nu i Stats-Utskottets betänkande minskad till 350 kronor. Stats-Utskottet har således redan iakttagit den nedsättning, om hvilken Friherre af Ugglas talade. *Denna* anmärkning kan således icke blifva en grund för en återremiss, om icke andra skäl därför kunna anföras, hvarpå jag tviflar; men derom tillhör det mig icke att nu ingå i pröfning.

Hvad frågan om dagen för betänkandets föredragning angår, så anses jag kanhända såsom jäfvig i den saken, då jag såsom ledamot af Stats-Utskottet haft till skyldighet att sätta mig in i frågan; men

jag tror, att de allra flesta ledamöter i Kammaren så ofta och så mycket tagit kännedom om de föregående, som i denna sak egt rum, att jag med visshet antager, att Kammarens ledamöter äro fullt rustade att bestämma sin mening i förevarande fall. Jag kan således icke finna något hinder för betänkandets föredragning i nästa vecka och, då vi veta, huru ärendena hopa sig vid slutet af riksdagen, tager jag mig friheten yrka, att detta betänkande måtte uppföras främst på föredragningslistan till det första plenum i nästa vecka.

*Uppskof med
behandlingen
af ett utlä-
tande angående
grundskatterna
m. m.
(Forts.)*

Herr Björnstjerna: Det betänkande, som nu är i fråga, har en ofantligt stor vikt. Det innefattar nemligen, så vidt jag kan se, första steget till en fullständig afskrifning af våra grundskatter och vårt indelningsverk utan någon ersättning. Har man beträdd denna bana en gång, så lär det icke dröja mången riksdag, innan man tager det andra steget. Så viktiga frågor hafva Kamrarne vanligen fått längre tid att begrunda än nu ifrågasatts. Såsom bekant, utdelades detta betänkande tillika med många andra för några få dagar sedan, och vi hafva icke haft tid att sätta oss in i det eller hålla några sammankomster för att rådgöra derom. Att ledamöterna i Stats-Utskottet icke behöfva någon längre tid, kan man väl förstå, men vi andra, som icke hafva den äran att vara ledamöter i detta Utskott, kunna med skäl behöfva denna tid, och jag hoppas, att Kammaren icke måtte afslå den billiga begäran, som jag framställer, i det jag förenar mig uti Friherre af Ugglas' förslag.

Herr Bergström: Det förhåller sig verkligen så som den förste ärade talaren anmärkte, att ärendena skola, *så vidt ske kan*, samtidigt föredragas i begge Kamrarne; men för det första visar det sig redan af ordalagen, att detta bud icke är alldeles ovilkorligt och för det andra låter det sig icke efterleivas utom vid den första föredragningen af ett inkommet betänkande. Vill man åstadkomma ett samtidigt afgörande af ett viktigare betänkande, är den enda utväg den, att derom träffa öfverenskommelse i talmanskonferensen; och det har alltid tillgått så, då stora och viktiga betänkanden inkommit till Riksdagen, att talmanskonferensen öfverlagt om lämpligaste tiden för afgörandet. Något sådant har, så vidt jag vet, icke nu egt rum, ty Andra Kammaren har skyndat sig att bestämma vid hvilken tid den vill afgöra ärendet, och har sålunda förekommit Första Kammaren. Jag kan icke se att Första Kammaren af hänsyn till detta beslut bör bestämma tiden för betänkandets föredragning i denna Kammare; tvärtom bör den utsättas efter som Första Kammaren hinner sätta sig in i saken. Nu har jag visserligen hört att Friherre Barnekow är så inne i saken, att han icke finner uppskof behöfligt, men jag för min del anser mig dock behöfva repetera den och förmenar vara nödvändigt att man läser om och läser väl om hvad som förekommer i denna fråga. Jag förenar mig med Friherre af Ugglas i den af honom gjorda hemställan.

Herr Stjernspetz: Under den diskussion, som förevarit, har jag icke hört ett enda talande skäl för ett sådant uppskof, som Friherre af Ugglas föreslagit. Ett af skälen för detta uppskof var att

Uppskof med
behandlingen
af ett utlå-
tande angående
grundskatterna
m. m.
(Forts.)

anledning förefunnes till betänkandets återremiss. Jag ber då att få fästa Kammarrens uppmärksamhet på att, om återremiss skulle komma i fråga, det då är ännu mera nödvändigt, att detta betänkande kommer till behandling så snart som möjligt, ty, i sådant fall behöfver Stats-Utskottet tid på sig, och detta skulle föranleda att riksdagen blefve förlängd. Detta är sålunda just ett starkt skäl för att ju förr desto hellre behandla frågan.

Då för öfrigt denna fråga så nyligen som vid förra riksdagen i hela sin vidd var föremål för Riksdagens behandling, är jag fullt förvissad att de äro högst få, om ens någon, som icke äro inne i frågan och dess betydelse, och något uppskof torde icke heller af det skälet behöfvas. Jag anhåller derjemte att grundlagens stadgande i detta fall icke må på något sätt öfverträdas, utan att vi följa dess bud att, så vidt möjligt är, företaga ärendet till afgörande på samma gång som i Medkammaren, och jag instämmer sålunda med dem, som yrka att frågan må sättas främst på föredragningslistan till första plenum i nästa vecka.

Efter härmed slutad öfverläggning förklarade Herr Grefven och Talmannen, att förevarande utlåtande enligt flere ledamöters derom framställda begäran nu blefve bordlagdt för andra gången.

Herr Grefven och Talmannen yttrade vidare, att i afseende på bestämmandet af tiden, då detta utlåtande skulle i Kammarren förekomma till afgörande, blifvit yrkadt, dels, af Friherre *Klinckowström*, att utlåtandet skulle sättas främst bland de två gånger bordlagda ärendena å föredragningslistan till Kammarrens första sammanträde i nästkommande vecka, dels ock, af Friherre *af Ugglas*, att utlåtandet skulle uppföras främst bland de två gånger bordlagda ärendena å föredragningslistan till Kammarrens sista sammanträde under den med Påskdagen börjande veckan.

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till det af Friherre *af Ugglas* framställda yrkandet vara med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som vill, att Stats-Utskottets utlåtande N:o 33 skall uppföras främst bland de två gånger bordlagda ärendena å föredragningslistan till Kammarrens sista sammanträde under den med Påskdagen börjande veckan, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, beslutar Kammaren, att utlåtandet skall sättas främst bland de två gånger bordlagda ärendena å föredragningslistan till Kamrarnes första sammanträde i den vecka, som börjar den 30 innevarande Mars.

*Uppskof med
behandlingen
af ett utlå-
tande angående
grundskatterna
m. m.
(Forts.)*

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 47;

Nej — 36.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande, den 26 i denna månad bordlagda ärenden, nemligen: Stats-Utskottets utlåtande N:o 34, Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3 samt Lag-Utskottets utlåtande N:is 35 och 36.

Efter föredragning af Stats-Utskottets den 26 innevarande Mars bordlagda memorial N:o 35, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti en fråga rörande regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, godkändes den föreslagna voteringspropositionen.

Föredrogs Stats-Utskottets under gårdagen bordlagda memorial N:o 36, med förslag till voteringsproposition med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i en till anslagen under riksstatens sjunde hufvudtitel hörande fråga.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets sistlidne dag bordlagda memorial N:o 37, med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens fjerde hufvudtitel.

1:sta punkten.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

2:dra punkten.

Utskottets hemställan bifölls.

3:dje och 4:de punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

5:te punkten.

Utskottets hemställan bifölls.

6:te-- 8:de punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

9:de punkten.

Utskottets hemställan bifölls.

10:de—17:de punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att enligt öfverenskommelse emellan Talmännen omröstningar jemlikt 65 § Riksdagsordningen komme att anställas vid Kamrarnes sammanträden Onsdagen den 2 nästinstundande April och, der så erfordrades, jemväl vid närmast derpå följande plena.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts att de ärenden, som denna dag blifvit första gången bordlagda, skulle uppföras främst å föredragningslistan till nästa sammanträde.

Herr vice Talmannen: Jag hemställer, att Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3, angående vilkoren för försäljning af bränvin, måtte uppföras sist på föredragningslistan till nästa plenum.

Härtill lemnade Kammaren, på gjord proposition, sitt bifall.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.